

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē sundarakāṇḍē

|| navamaḥ sargaḥ ||

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ navamaḥ sargaḥ ॥

rāvaṇasya bhavanaṃ puṣpakavimānaṃ sundaranivēśanaṃ
cāvalōkya hanumatā tatra suptānāṃ sahasraśaḥ sundariṇāṃ
samavalōkanam

tasyālayavariṣṭhasya
madhyē vimalamāyatam |
dadarśa bhavanaśrēṣṭhaṃ
hanumān mārutātmajaḥ ॥ 5.9.1 ॥

ardhayōjanavistīrṇa -
māyataṃ yōjanaṃ mahat |
bhavanaṃ rākṣasēndrasya
bahuprāsādasaṅkulam ॥ 5.9.2 ॥

mārgamāṇastu vaidēhīṃ
sītāmāyatalōcanām |
sarvataḥ paricakrāma
hanūmānarisūdanaḥ ॥ 5.9.3 ॥

uttamaṃ rākṣasāvāsaṃ
hanumānavaalōkayan |
āśasādātha lakṣmīvān
rākṣasēndranivēśanam ॥ 5.9.4 ॥

caturviṣāṇairdviradai -
 striviṣāṇaistathaiva ca |
 parikṣiptamasambādhaṃ
 rakṣyamāṇamudāyudhaiḥ || 5.9.5 ||

rākṣasībhiśca patnībhi
 rāvaṇasya nivēśanam |
 āhṛtābhiśca vikramya
 rājakanyābhirāvṛtam || 5.9.6 ||

tannakramakarākīrṇaṃ
 timiṅgilajhaśākulam |
 vāyuvēgasamādhūtaṃ
 pannagairiva sāgaram || 5.9.7 ||

yā hi vaiśravaṇē lakṣmī -
 ryā candrē harivāhanē |
 sā rāvaṇagr̥hē ramyā
 nityamēvānapāyinī || 5.9.8 ||

yā ca rājñaḥ kubērasya
 yamasya varuṇasya ca |
 tādr̥śī tadviśiṣṭā vā
 ṛddhī rakṣōgr̥hēṣviha || 5.9.9 ||

tasya armyasya madhyastha -
 vēśma cānyat sunirmitam |
 bahuniryūhasaṃyuktaṃ
 dadarśa pavanātmajaḥ || 5.9.10 ||

brahmaṇō'rthē kṛtaṃ divyaṃ
 divi yad viśvakarmaṇā |
 vimānaṃ puṣpakaṃ nāma
 sarvaratnavibhūṣitam || 5.9.11 ||

parēṇa tapasā lēbhē
 yat kubēraḥ pitāmahāt |
 kubēramōjasā jītvā
 lēbhē tad rākṣasēsvaraḥ || 5.9.12 ||

ihāmṛgasamāyuktaiḥ
 kārtasvarahiraṇmayaiḥ |
 sukṛtairācitaṃ stambhaiḥ
 pradīptamiva ca śriyā || 5.9.13 ||

mērumandarasaṅkāśai -
 rullikhadbhirivāmbaram |
 kūṭāgāraiḥ śubhāgāraiḥ
 sarvataḥ samalaṅkṛtam || 5.9.14 ||

jvalanārkapratikāśaiḥ
 sukṛtaṃ viśvakarmaṇā |
 hēmasōpānayuktaṃ ca
 cārupravaravēdikam || 5.9.15 ||

jālavātāyanairyuktaṃ
 kāñcanaiḥ sphāṭikairapi |
 indranīlamahānīla -
 maṅḍipravaravēdikam || 5.9.16 ||

vidrumēṇa vicitrēṇa

maṇibhiśca mahādhanaiḥ |

nistulābhiśca muktābhi -

stalēnābhivirājitam || 5.9.17 ||

candanēna ca raktēna

tapanīyanibhēna ca |

supuṇyagandhinā yukta -

mādityataruṇōpamam || 5.9.18 ||

kūṭāgārairvarākārai -

rvividhaiḥ samalaṅkṛtam |

vimānaṃ puṣpakaṃ divya -

mārurōha mahākapiḥ |

tatrasthaḥ sarvathō gandhaṃ

pānabhakṣyānnasambhavam || 5.9.19 ||

divyaṃ sammūrcchitaṃ jighran

rūpavantamivānilam |

sa gandhasthaṃ mahāsattvaṃ

bandhurbandhumivōttamam || 5.9.20 ||

ita ēhītyuvācēva

tatra yatra sa rāvaṇaḥ |

tatastāṃ prasthitaḥ śālāṃ

dadarśa mahatīṃ śivām || 5.9.21 ||

rāvaṇasya mahākāntāṃ

kāntāmiva varastriyam |

maṇisōpānavikṛtāṃ

hēmajālavirājitām || 5.9.22 ||

sphāṭikairāvṛtatalāṃ

dantāntaritarūpikām |

muktāvajrapravālaisca

rūpyacāmīkarairapi || 5.9.23 ||

vibhūṣitāṃ maṇistambhaiḥ

subahustambhabhūṣitām |

samairṛjubhiratyuccaiḥ

samantāt suvibhūṣitaiḥ || 5.9.24 ||

stambhaiḥ pakṣairivātyuccai -

rdivaṃ samprasthitāmiva |

mahatyā kuthayā”stīrṇāṃ

ṛthivīlakṣaṇāṅkayā || 5.9.25 ||

ṛthivīmiva vistīrṇāṃ

sarāṣṭragṛhasālinīm |

nāditāṃ mattavihagai -

rdivyagandhādhivāsitām || 5.9.26 ||

parārdhyāstaraṇōpētāṃ

rakṣō’dhipaniṣēvitām |

dhūmrāmagurudhūpēna

vimalāṃ haṃsapāṇḍurām || 5.9.27 ||

patrapuṣpōpahārēṇa

kalmāṣīmiva suprabhām |

manasō mōdajanānīṃ

varṇasyāpi prasādhinīm || 5.9.28 ||

tāṃ śōkanāśinīṃ divyāṃ

śriyaḥ sañjanānīmiva |

indriyāṇīndriyārthaistu

pañca pañcabhiruttamaiḥ || 5.9.29 ||

tarpayāmāsa mātēva

tadā rāvaṇapālītā |

svargō'yaṃ dēvalōkō'ya -

mindrasyāpi purī bhavēt |

siddhirvēyaṃ parā hi syā -

dityamanyata mārutiḥ || 5.9.30 ||

pradhyāyata ivāpaśyat

pradīpāṃstatra kāñcanān |

dhūrtāniva mahādhūrtai -

rdēvanēna parājitān || 5.9.31 ||

dīpānāṃ ca prakāśēna

tējasā rāvaṇasya ca |

arcirbhirbhūṣaṇānāṃ ca

pradīptētyabhyamanyata || 5.9.32 ||

tatō'paśyat kuthāsīnaṃ

nānāvarṇāambarasrajam |

sahasraṃ varanārīṇāṃ

nānāvēṣavibhūṣitam || 5.9.33 ||

parivṛttē'rdharātrē tu
 pānanidrāvaśaṃ gatam |
 krīḍitvōparataṃ rātrau
 prasuptaṃ balavat tadā || 5.9.34 ||

tat prasuptaṃ virurucē
 niḥśabdāntarabhūṣitam |
 niḥśabdahaṃsabhramaṃ
 yathā padmavanaṃ mahat || 5.9.35 ||

tāsāṃ saṃvṛtadāntāni
 mīlitākṣīni mārutiḥ |
 apaśyat padmagandhīni
 vadanāni suyōṣitām || 5.9.36 ||

prabuddhānīva padmāni
 tāsāṃ bhūtvā kṣapākṣayē |
 punaḥ saṃvṛtapatrāṇi
 rātrāviva babhustadā || 5.9.37 ||

imāni mukhapadmāni
 niyataṃ mattaṣaṭpadāḥ |
 ambujānīva phullāni
 prārthayanti punaḥ punaḥ || 5.9.38 ||

iti vāmanyata śrīmā -
 nupapattyā mahākapiḥ |
 mēnē hi guṇatastāni
 samāni salilōdbhavaiḥ || 5.9.39 ||

sā tasya śuśubhē śālā
 tābhiḥ strībhirvirājitā |
 śaradīva prasannā dyau -
 stārābhirabhiśōbhitā || 5.9.40 ||

sa ca tābhiḥ parivṛtaḥ
 śuśubhē rākṣasādhipaḥ |
 yathā hyuḍupatiḥ śrīmāṃ -
 stārābhiriva saṃvṛtaḥ || 5.9.41 ||

yāścyavantē'mbarāt tārāḥ
 puṇyaśēśasamāvṛtāḥ |
 imāstāḥ saṅgatāḥ kṛtsnā
 iti mēnē haristadā || 5.9.42 ||

tārāṇāmiva suvyaktaṃ
 mahatīnāṃ śubhārciṣām |
 prabhāvarṇaprasādāśca
 virējustatra yōṣitām || 5.9.43 ||

vyāvṛttakacapīnasra -
 kprakīrṇavarabhūṣaṇāḥ |
 pānavyāyāmakālēṣu
 nidrōpahatacētaḥ || 5.9.44 ||

vyāvṛttatilakāḥ kāścit
 kāścidudbhrāntanūpurāḥ |
 pārśvē galitahārāśca
 kāścit paramayōṣitaḥ || 5.9.45 ||

muktāhāravṛtāścānyāḥ
 kāścit prasrastavāsasaḥ |
 vyāviddharaśanādāmāḥ
 kiśōrya iva vāhitāḥ || 5.9.46 ||

akuṇḍaladharāścānyā
 vicchinnamṛditaśrajaḥ |
 gajēndramṛditāḥ phullā
 latā iva mahāvanē || 5.9.47 ||

candrāṃśukiraṇābhāśca
 hārāḥ kāsāñcidudgatāḥ |
 haṃsā iva babhuḥ suptāḥ
 stanamadhyēṣu yōṣitām || 5.9.48 ||

aparāsāṃ ca vaidūryāḥ
 kādambā iva pakṣiṇaḥ |
 hēmasūtrāṇi cānyāsāṃ
 cakravākā ivābhavan || 5.9.49 ||

haṃsakāraṇḍavōpētā -
 ścakravākōpaśōbhitāḥ |
 āpagā iva tā rēju -
 rjaghanaiḥ pulinairiva || 5.9.50 ||

kiṅkiṇijālasaṅkāśā -
 stā hēmavipulāmbujāḥ |
 bhāvagrāhā yaśastīrāḥ
 suptā nadya ivābabhuḥ || 5.9.51 ||

mṛduṣvaṅgēṣu kāsāñcit
 kucāgrēṣu ca samsthitāḥ |
 babhūvurbhūṣaṇānīva
 śubhā bhūṣaṇarājayaḥ || 5.9.52 ||

aṃśukāntāśca kāsāñci -
 nmukhamārutakampitāḥ |
 uparyupari vaktrāṇāṃ
 vyādhūyantē punaḥ punaḥ || 5.9.53 ||

tāḥ patākā ivōddhūtāḥ
 patnīnāṃ ruciraprabhāḥ |
 nānāvarṇasuvanṇānāṃ
 vaktramūlēṣu rējirē || 5.9.54 ||

vavalguścātra kāsāñcit
 kuṇḍalāni śubhārciṣām |
 mukhamārutasaṅkumpai -
 rmandaṃ mandaṃ ca yōṣitām || 5.9.55 ||

śarkarāsavagandhaḥ sa
 prakṛtyā surabhiḥ sukhaḥ |
 tāsāṃ vadananiḥśvāsaḥ
 siṣēvē rāvaṇaṃ tadā || 5.9.56 ||

rāvaṇānanaśaṅkāśca
 kāścid rāvaṇayōṣitaḥ |
 mukhāni ca sapatnīnā -
 mupājighran punaḥ punaḥ || 5.9.57 ||

atyartham saktamanasō
 rāvaṇē tā varastriyaḥ |
 asvatantrāḥ sapatnīnām
 priyamēvācaramstadā || 5.9.58 ||

bāhūnupanidhāyānyāḥ
 pārihāryavibhūṣitān |
 aṃśukāni ca ramyāṇi
 pramadāstatra śiśyirē || 5.9.59 ||

anyā vakṣasi cānyasyā -
 stasyāḥ kācit punarbhujam |
 aparā tvaṅkamanyasyā -
 stasyāścāpyaparā kucāu || 5.9.60 ||

ūrupārsvakaṭiprṣṭha -
 manyōnyasya samāśritāḥ |
 parasparaniviṣṭāṅgyō
 madasnēhavaśānugāḥ || 5.9.61 ||

anyōnyasyāṅgasamsparsāt
 prīyamāṇāḥ sumadhyamāḥ |
 ēkīkṛtabhujāḥ sarvāḥ
 suṣupustatra yōṣitaḥ || 5.9.62 ||

anyōnyabhujasūtrēṇa
 strīmālā grathitā hi sā |
 mālēva grathitā sūtrē
 śuśubhē mattaṣatpadā || 5.9.63 ||

latānāṃ mādhavē māsi
 phullānāṃ vāyusēvanāt |
 anyōnyamālāgrathitaṃ
 saṃsaktakusumōccayam || 5.9.64 ||

prativēṣṭitasuskandha -
 manyōnyabhramarākulam |
 āsīd vanamivōddhūtaṃ
 strīvanaṃ rāvaṇasya tat || 5.9.65 ||

ucitēṣvapi suvyaktaṃ
 na tāsāṃ yōṣitāṃ tadā |
 vivēkaḥ śakya ādhātuṃ
 bhūṣaṇāṅgāmbarasrajām || 5.9.66 ||

rāvaṇē sukhasaṃviṣṭē
 tāḥ striyō vividhaprabhāḥ |
 jvalantaḥ kāñcanā dīpāḥ
 prēkṣantō nimiṣā iva || 5.9.67 ||

rājarṣivipradaityānāṃ
 gandharvāṇāṃ ca yōṣitaḥ |
 rakṣasāṃ cābhavan kanyā -
 stasya kāmavaśaṅgatāḥ || 5.9.68 ||

yuddhakāmēna tāḥ sarvā
 rāvaṇēna hṛtāḥ striyaḥ |
 samadā madanēnaiva
 mōhitāḥ kāścidāgatāḥ || 5.9.69 ||

na tatra kāścīcī pramadāḥ prasahya
 vīryōpapannēna guṇēna labdhāḥ |
 na cānyakāmāpi na cānyapūrvā
 vinā varārḥāṃ janakātmaḥ tu || 5.9.70 ||

na cākulīnā na ca hīnarūpā
 nādakṣiṇā nānupacārayuktā |
 bhāryābhavat tasya na hīnasattvā
 na cāpi kāntasya na kāmanīyā || 5.9.71 ||

babhūva buddhistu harīśvarasya
 yadīdṛśī rāghavadharmapatnī |
 imā mahārākṣasarājabhāryāḥ
 sujātamasyēti hi sādhubuddhēḥ || 5.9.72 ||

punaśca sō'cintayadāttarūpō
 dhruvaṃ viśiṣṭā guṇatō hi sītā |
 athāyamasyāṃ kṛtavān mahātmā
 laṅkēśvaraḥ kaṣṭamanāryakarma || 5.9.73 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
 sundarakāṇḍē navamaḥ sargaḥ ||